

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ТА
ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ
В ЦИФРОВУ ЕПОХУ:
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 22 квітня 2026 року

Том 1

Одеса
2026

УДК 34:004:316.4(477)
С 70

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 23.04.2026 р.)*

За загальною редакцією академіка **С. В. Ківалова**

**С70 Соціально-політична та правова система України в цифрову епоху: сучасні виклики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 22 квітня 2026 р.) / заг. ред. С. Ківалова ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2026. – Т. 1. – 704 с.
ISBN 978-617-8763-15-2**

Матеріали конференції узагальнюють результати наукових досліджень і практичних напрацювань учених, фахівців та представників професійних спільнот, виконаних в умовах воєнного часу та глибоких суспільних трансформацій.

У збірнику представлено широкий спектр наукових розвідок і практико-орієнтованих досліджень, що охоплюють актуальні проблеми публічного та приватного права, функціонування держави, судової та правоохоронної системи, а також трансформації суспільних процесів у цифрову епоху. Значну увагу приділено питанням адміністративного, фінансового, конституційного, міжнародного, морського та митного права, а також сучасним викликам у сфері кримінального права, кримінального процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності.

Окремі наукові секції присвячені проблемам удосконалення судоустрою, діяльності прокуратури, адвокатури та інших правоохоронних органів, розвитку трудового права і права соціального забезпечення, а також реформуванню цивільного, господарського, земельного, екологічного та енергетичного права. Збірник відображає також міждисциплінарний характер сучасних досліджень, охоплюючи питання філософії права, світових соціально-політичних процесів, соціології та психології, економіки та підприємництва в умовах війни і повоєнного відновлення. Важливе місце посідають дослідження у сфері інформаційних технологій, кібербезпеки, штучного інтелекту та математичного моделювання як ключових чинників забезпечення національної безпеки.

Крім того, у збірнику висвітлено проблематику педагогіки, лінгвістики права, перекладознавства, журналістики, фізичної та військової підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розрахований на науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти та практиків у галузях права, економіки, соціології, психології, політології, інформаційних технологій і суміжних дисциплін.

УДК 34:004:316.4(477)

Відповідальний за випуск професор **М. Р. Аракелян**

Матеріали видано в авторській редакції.

ISBN 978-617-8763-15-2

© НУ «Одеська юридична академія, 2026
© Автори статей, 2026

Ігнатова Анастасія Сергіївна

МОВНІ ПРАВА У СУДОЧИНСТВІ: РОЛЬ РЕЄСТРУ ПЕРЕКЛАДАЧІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРАВ
НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН. 173

Козирь Дмитро Валерійович

ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ: ЯКИМ МАЄ БУТИ МАЙБУТНЄ? 177

Бугаєнко Каріна Вікторівна

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЖИТТЕВОГО ЦИКЛУ КОНСТИТУЦІЇ АРАБСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ЄГИПЕТ .. 181

Матковський Микита Сергійович

ВІДНОВЛЕННЯ ПРАВА НА ДОСТУП ДО ІНФОРМАЦІЇ ПІСЛЯ ВІЙНИ: КОНСТИТУЦІЙНІ
ВИКЛИКИ 183

Ваньчак Марта Володимирівна

«ГАЛЮЦИНАЦІЇ» ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЯК ЗАГРОЗА КОНСТИТУЦІЙНИМ ПРИНЦИПАМ
СУДОЧИНСТВА 185

Шлентов Юрій Сергійович

ПРАВО НА ДОСТАТНІЙ ЖИТТЄВИЙ РІВЕНЬ У РІШЕННЯХ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ
УКРАЇНИ 188

СЕКЦІЯ 5. МІЖНАРОДНЕ ПРАВО ТА БЕЗПЕКА, ПРАВА ЛЮДИНИ Й МІЖНАРОДНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ХХІ СТОЛІТТІ

Бехруз Хашматулла

ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ПРАВОВИХ СИСТЕМ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ 191

Аракелян Мінас Рамзесович

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВОЗАХИСНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ КРИЗ. 193

Белогубова Оксана Олександрівна

ЕНЕРГЕТИЧНА ДИПЛОМАТІЯ ЄС: МІЖНАРОДНИЙ ТА РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІР. 196

Грушко Мальвіна Валеріївна

ЮРИСДИКЦІЯ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ ЩОДО ЗЛОЧИНУ ГЕНОЦИДУ:
ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТА ПОЛІТИЧНІ ОБМЕЖЕННЯ. 198

Vladyslav Dronov

MEDIA AS A TOOL FOR THE PROTECTION OF HUMAN RIGHTS. 201

Каненберг-Сандул Оксана Костянтинівна

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УМОВАХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ В
ДІЯЛЬНОСТІ УВКБ ООН 205

Мануйлова Катерина Вікторівна

ПРАВА ЛЮДИНИ У ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ВИКЛИКИ ДЛЯ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО
РЕГУЛЮВАННЯ. 207

Форманюк Вікторія Василівна

МЕРЕЖА АГЕНТСТВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЯК ІНСТИТУЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ
КООРДИНАЦІЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНИХ АГЕНТСТВ ЄС. 210

Цибульська Ольга Юріївна

ПРОЦЕДУРА «EXEQUATUR» В УКРАЇНІ: МІЖНАРОДНИЙ ПРИВАТНО-ПРАВОВИЙ
АСПЕКТ 213

Ярмакі Володимир Христофорович

БАЛАНС МІЖ БЕЗПЕКОЮ ТА ПРИВАТНІСТЮ: ЦИФРОВИЙ КОНТРОЛЬ У ВОЄННИЙ ЧАС
КРИЗЬ ПРИЗМУ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ПРАВ ЛЮДИНИ 216

Бірюков Руслан Миколайович

БОРІТБА З КІБЕРЗАГРОЗАМИ ЯК ФАКТОР СТАНОВЛЕННЯ МІЖНАРОДНОГО
ПОЛІТЕЙСЬКОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ 219

Войтович Павло Петрович

ІНФОРМАЦІЙНІ ПРАВА ЛЮДИНИ: ПІД ЗАГРОЗОЮ? 222

6. Господарський процесуальний кодекс України: Кодекс України від 06.11.1991 року № 1798-ХІІ. Дата оновлення: 31.10.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text> (дата звернення: 26.03.2026).

7. Порядок ведення Державною міграційною службою України Довідково-інформаційного реєстру перекладачів: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 11.03.2013 № 228. Дата оновлення: 26.01.2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0801-13#Text> (дата звернення: 26.03.2026).

8. Пчелін В. Правові засади залучення перекладача до участі в адміністративному судочинстві України. *Правове регулювання суспільних відносин: актуальні проблеми та вимоги сьогодення*: матеріали міжн. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 22-23 липня, 2016 р.). Запоріжжя, 2016. С. 101-103.

9. Савчук Р. Залучення перекладача в адміністративному та кримінальному судочинстві. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. Вип. 7. С. 188-191.

10. Сотула О. Процесуальний статус перекладача та організація судочинства: компетентність, професійна кваліфікація та доступ до правосуддя у кримінальному провадженні України та Республіки Польщі. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2026. Вип. 1. С. 37-41.

Ключові слова: конституційне право, національні меншини, права людини, правова держава, захист прав людини, держава, перекладач.

Key words: constitutional law, national minorities, human rights, rule of law, protection of human rights, state, translator.

Козирь Дмитро Валерійович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри конституційного права*

ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ: ЯКИМ МАЄ БУТИ МАЙБУТНЄ?

Наразі в Україні відбувається багато взаємопов'язаних процесів, які визначають наше майбутнє. Однією з них є євроінтеграція, яка є «каталізатором реформ» у країні та стане основою для успішного та швидкого відновлення України. Хід вступу України до Європейського Союзу є природним наслідком незалежності нашої держави.

У процесі європейської інтеграції головним для України є активне дотримання сталості обраного шляху, політики системних реформ, послідовно доведених реальними діями демократичних цінностей, принципів громадянського суспільства, свободи слова та верховенства права, соціально орієнтованої ринкової економіки. Вступ до Європейського Союзу «має відкрити нові можливості для України, стимулювати економічне зростання та прискорити модернізацію

національної економіки» [8, с. 78-79]. «Отримання статусу кандидата на членство в Європейському Союзі та курс на подальшу інтеграцію України у більшості останніх досліджень визначено як елемент стратегічної стабільності як для держави, так і для бізнесу, який визначатиме майбутнє нашої економіки та країни на десятиліття вперед» [8, с. 78-79].

У перші дні повномасштабного вторгнення з боку рф Україна подала заявку на вступ до Європейського Союзу за спрощеною процедурою, яку 28 лютого 2022 року підписав президент Володимир Зеленський. У ході вивчення перспектив вступу України до Європейського Союзу та аналізуючи сучасні особливості процесу європейської інтеграції України було з'ясовано, що збройне втручання росії мало практично протилежний ефект – прискорило євроінтеграційні процеси в Україні та сприяло підтримці нею Європейського Союзу. Водночас, солідарність між Україною та країнами ЄС у протистоянні агресивній країні зміцнилася. Присвоєння Україні статусу кандидата до Європейського Союзу можна розглядати як відповідь Європи на нову імперську політику росії. Однак, з іншого боку, слід сказати, що російська експансія негативно вплинула на європейську інтеграцію та уповільнила її темпи. Так Комісар ЄС з питань розширення Марта Кос зробила заяву про те, що вступ України до Європейського Союзу до 2027 року неможливий тому, що спочатку потрібен мир [5]. Під час агресії наша країна зазнала величезних людських втрат, фінансових та економічних втрат. Масштабна війна, яка загрожує українській державності, змушує докорінно переосмислити внутрішній соціально-економічний розвиток та пріоритети зовнішньої політики загалом, спрямовуючи основну увагу та ресурси на протидію російській агресії. На думку В. Гонтар та Т. Паламарчук це «... не може не вплинути на динаміку та вплив прогресу до Європи» [4, с. 18]. Європейський Союз явив свою відданість возз'єднанню розірваної війною країни, швидко схваливши заявку України на членство та надало їй статус кандидата в червні 2022 року. В результаті, у грудні 2023 року Європейська Рада вирішила розпочати переговори про членство з Україною, але лише після завершення додаткових реформ, таких як: боротьба з корупцією, вдосконалення антиолігархічного законодавства, законодавства про національні меншини (громади) та ін. Але під час візиту до України у березні 2026 року висока представниця Європейського Союзу з питань закордонних справ і політики безпеки Кая Каллас не стала прогнозувати конкретні дати вступу України до Євросоюзу, однак зазначила важливість виконувати свою роботу як Києву, так і Брюсселю [7]. А. Галімова зазначає, що «... правда полягає в тому, що цінності, які формують українську національну ідентичність, але визнаються суспільством, не є чужими для європейської особистості. Він також охоплює цінності загальнолюдського значення. Тому головним питанням є утвердження цих українських цінностей, які потребують історичного та культурного збагачення бекграунда України і мають базуватися не на самовизначенні через інших, а на самовизначенні, загальній рефлексії самого себе» [2, с. 16-17]. В цілому, «... Україна успішно виконала 7 ключових рекомендацій Європейської Комісії та 4

додаткові рекомендації, що дозволяє Європейській Комісії позитивно оцінити відповідність країни додатковим вимогам, що додаються до заявки України на членство в Європейському Союзі» [6]. У той же час, « ... Україні буде важко досягти своєї здатності відповідати критеріям членства в ЄС. Навіть до збройної агресії РФ проти України ефективність уряду в Україні була нижчою, ніж у більшості інших країн Центральної та Східної Європи. У 2023 році Україна посіла низьке місце за показниками управління, найнижче серед усіх країн ЄС. Більше того, її результати були дуже низькими порівняно з нинішніми десятима країнами-кандидатами та потенційними кандидатами на вступ до Європейського Союзу» [11, с. 105].

Таким чином, за роки збройної агресії РФ Україна зіткнулася з необхідністю здійснення поглиблених реформ управління, зокрема, як підкреслює В. Юрчишин, « ... у сферах державного управління, судової системи, верховенства права, децентралізації, зменшення впливу олігархів у суспільно-політичному житті та боротьби з корупцією. Інтеграція до ЄС є потужним інструментом для подальшого впровадження таких змін, які принесуть користь як країні-кандидату, так і країні в цілому і Європейському Союзу» [8]. Вітчизняний досвід і практика країн-членів ЄС свідчать, що на успіх децентралізації значний вплив має публічна служба [11, с. 393]. Цілком ймовірно, що процес переговорів про вступ України збігатиметься з післявоєнною відбудовою, зростанням впливу ЄС підтримувати інституційний розвиток України та створює вагомі стимули для виконання критеріїв членства. Водночас, наголошує О. Богданець « ... сам Європейський Союз також повинен запровадити низку внутрішніх реформ для успішної інтеграції України. Інституційна структура повинна бути здатною прийняти одного або кількох нових членів» [1, с. 10].

Масштабна військова агресія, розв'язана росією проти України, з точки зору В. Юрчишина « ... змінила світовий ландшафт, створивши ряд небезпек і загроз, що призводить до напружених процесів у політичному, економічному та безпековому середовищі, наслідки яких важко передбачити. Російська агресія поглибила суперечності сучасного світу та погіршила соціально-економічну ситуацію на регіональному та глобальному рівнях. Зокрема, зростання цін на енергетичні ресурси та криза на ринку продуктів харчування призвели до зростання цін на споживчі товари та, відповідно, мали широкий вплив на рівень добробуту громадян у багатьох країнах світу» [3, с. 4-5].

Таким чином, характеристика перспектив та результатів цього процесу, їх ефективне використання, а також посилення політичного та економічного діалогу з Європейським Союзом для забезпечення національних інтересів України є нашими головними завданнями на найближчу перспективу. Єдність усіх прогресивних сил у суспільстві, поглиблення співпраці між гілками влади для створення стабільної та передбачуваної моделі державної політичної системи та конкурентоспроможної економіки є ключами до досягнення цієї стратегічної мети нашого суспільного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Богданець О. Виклики для сторін від вступу України до ЄС. *Україна на шляху до ЄС : виклики та перспективи* : матеріали круглого столу до Дня Європи в Україні (м. Київ, 9 трав. 2024 р.) / за заг. ред. Л. Г. Комахи, М. С. Орлів, Ю. Г. Рубана. Київ: ННІ ПУДС КНУ, 2024. 112 с. С. 9-11.
2. Галімова А. Українська національна ідентичність у контексті європейської інтеграції. *Україна на шляху до ЄС : виклики та перспективи* : матеріали круглого столу до Дня Європи в Україні (Київ, 9 трав. 2024 р.) / за заг. ред. Л. Г. Комахи, М. С. Орлів, Ю. Г. Рубана. Київ : ННІ ПУДС КНУ, 2024. 112 с. С. 16-17.
3. Геополітичні та гео економічні зміни, формовані під впливом російської агресії, та оновлення місця України у світовому просторі / за ред. В. Юрчишин. Київ : Центр Разумкова, 2022. 85 с.
4. Гонтар В., Паламарчук Т. Євроінтеграція: чинник російської агресії. *Україна на шляху до ЄС : виклики та перспективи* : матеріали круглого столу до Дня Європи в Україні (Київ, 9 трав. 2024 р.) / за заг. ред. Л. Г. Комахи, М. С. Орлів, Ю. Г. Рубана. Київ : ННІ ПУДС КНУ, 2024. 112 с. С. 17-19.
5. Єврокомісар відповіла, чи реальний вступ України до ЄС до 2027 року. УНІАН. 24.03.26. URL: <https://www.unian.ua/politics/vstup-u>
6. Звіт про виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом за 2023 рік. 2024. URL: <https://www.kmu.gov.ua>
7. Каллас про вступ України до ЄС : важливо, щоб і Київ, і Брюсель виконували свою роботу. 31.03.2026. URL: <https://interfax.com.ua>
8. Могиль В. Європейська інтеграція як перспективний напрям модернізації України. *Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управління*. 2022. С. 78-79.
9. Україна на шляху до ЄС: у Києві сподіваються підписати угоду про вступ у 2027 році. URL: <https://uatv.ua/uk/ukrayina>
10. Янюк Н. В. Принципи служби в органах місцевого самоврядування : новели у законодавстві України. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2025. Вип. 5. Ч. 2. С. 393-398.
11. Transition Report 2023-24. *European Bank for Reconstruction and Development*. 2023. URL: <https://www.ebrd.com>

Ключові слова: європейська інтеграція України, членство України в Європейському Союзі, адаптація національного законодавства до права ЄС, інституційні та правові реформи, верховенство права, післявоєнна відбудова України, національна ідентичність у процесі євроінтеграції, європейські цінності.

Key words: European integration of Ukraine, Ukraine's membership in the European Union, approximation of national legislation to EU law, institutional and legal reforms, rule of law, post-war reconstruction of Ukraine, national identity in the process of European integration, European values.